

Підсумки 2024 року: журналістика платить непомірну людську ціну в умовах конфліктів і репресивних режимів

Звіт "Репортерів без кордонів" (RSF) за 2024 рік свідчить про тривожне зростання нападів на журналістів, особливо в зонах конфліктів, де зосереджена половина вбивств журналістів, зафіксованих цього року. У 2024 році Газа стала найнебезпечнішим регіоном у світі та територією з найбільшою кількістю журналістів, убитих під час виконання службових обов'язків протягом п'яти років. Понад 145 журналістів були вбиті ізраїльською армією з жовтня 2023 року, у тому числі щонайменше 35 стали мішенями або були вбиті через свою роботу. Крім того, 550 журналістів зараз ув'язнені по всьому світу, що на 7% більше, ніж у попередньому році. Це насильство, яке часто вчиняється урядами або озброєними групами повністю безкарно, вимагає негайної реакції. RSF закликають вжити термінових заходів для захисту журналістів і журналістики.

[Читати звіт](#)

"Журналісти не вмирають, їх вбивають; вони не перебувають у в'язниці, їх туди кидають режими; вони не зникають, їх викрадають. Ці злочини, часто організовані урядами або озброєними групами, порушують міжнародне право і занадто часто залишаються безкарними. Ми повинні змінити хід подій, нагадати собі, громадянам, що саме через нас, щоб інформувати нас, гинуть журналісти. Продовжуймо рахувати, називати, засуджувати, розслідувати, домагатися здійснення правосуддя.

Фатальність ніколи не повинна тріумфувати. Захищати тих, хто нас інформує – це захищати правду".

Тібо Брюттен,

генеральний директор RSF

Третина журналістів, убитих у 2024 році, загинули від рук виключно ізраїльських збройних сил

- **Рекорд: 54 загиблих журналістів, з яких 31 – у зонах конфліктів**
 - Кількість журналістів, які загинули під час висвітлення подій у зонах конфліктів у світі – на Близькому Сході, в Іраку, Судані, Бірмі та Україні – досягла п'ятирічного максимуму (57,4%).
- **Газа: найнебезпечніший регіон у світі для журналістів**
 - Згідно з інформацією, доступною RSF на сьогодні, у 2024 році на сектор Газа припадало майже 30% журналістів, убитих ізраїльською армією під час виконання ними своїх обов'язків.
 - Палестина – найнебезпечніша країна для журналістів з найбільшою кількістю зафіксованих загиблих серед усіх країн за останні п'ять років. Згідно з нашою інформацією на сьогодні, понад 145 журналістів були вбиті Ізраїлем з жовтня 2023 року, в тому числі щонайменше 35 журналістів стали мішенями або були вбиті під час виконання службових обов'язків.
 - **RSF продовжують розслідувати загибель журналістів, щоб засудити цілеспрямовані напади, і подали чотири скарги до Міжнародного кримінального суду (МКС) щодо воєнних злочинів, скоєних Ізраїлем проти журналістів.**
- **Азія: другий найнебезпечніший регіон для журналістів**
 - Через велику кількість журналістів, загиблих у Пакистані (7) та під час демонстрацій у Бангладеш (5), Азія залишається другим регіоном з найбільшою кількістю загиблих медіапрофесіоналів у 2024 році.

550 затриманих журналістів

- **Зростання кількості затриманих журналістів**
 - Зростання кількості затриманих журналістів у 2024 році (+7,2%) пояснюється, зокрема, новими ув'язненнями в Росії (+8) та Ізраїлі (+17).
- **Ізраїль став третьою в'язницею світу для журналістів**
 - Ізраїль наразі є країною, яка ув'язнила найбільше журналістів з початку війни в Газі в жовтні 2023 року і став третьою в'язницею світу для журналістів.
- **Концентрація затриманих журналістів у 4 країнах**
 - 4 найбільші в'язниці світу – Китай (124, у тому числі 11 у Гонконзі), Бірма (61), Ізраїль (41) та Білорусь (40) – утримують майже кожного другого ув'язненого журналіста в світі.
- **250 років ув'язнення: сукупний вирок для журналістів**
 - Ув'язнення є інструментом репресій, зокрема на службі російської агресії в Україні та наступу Ізраїлю в Газі. Росія (38) використовує свої в'язниці для придушення незалежних російських та українських голосів (19).

55 журналістів перебувають у заручниках

- **70% заручників-журналістів перебувають у Сирії**
 - Вони переважно викрадені Ісламською державою під час війни. Десять років потому отримати інформацію про їхню долю все ще вкрай складно, а то й практично неможливо. Крах режиму Башара Асада відкриває вікно надії для журналістики.
- **Ємен: єдина країна з новими заручниками в 2024 році**
 - Із 55 медіапрофесіоналів, які наразі утримуються в заручниках по всьому світу, 2 були викрадені у 2024 році хуситами в Ємені.
- **Малі: єдина країна з новими заручниками у 2023 році**
 - Режисер Салек Аг Джидду та ведучий Мустафа Конє з *Radio Coton* були викрадені 7 листопада 2023 року озброєною групою. За них вимагають викуп у розмірі 4 мільйонів африканських франків (близько 6 150 євро).

95 зниклих безвісти журналістів

- **Майже 100 журналістів досі вважаються зниклими безвісти у 34 країнах світу**
 - Більше чверті з них зникли за останні десять років.
- **28 зникли безвісти за останнє десятиліття**
 - У Мексиці (5), Сирії (3), Малі (3), Демократичній Республіці Конго (2), Палестині (2) та Іраку (2).
- **45% зниклих журналістів стали жертвами насильницьких зникнень**
 - Зникнення часто пов'язані з авторитарними або недбалими урядами і підкреслюють нагальну потребу посилення захисту журналістів і боротьби з безкарністю. Зокрема, RSF закликають держави ратифікувати Міжнародну конвенцію про захист усіх осіб від насильницьких зникнень. Прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй у 2006 році, ця Конвенція має на сьогодні лише 75 ратифікацій.
- **Мексика сумно виділяється як найнебезпечніша мирна країна для журналістів**
 - На цю країну припадає понад 30% випадків зникнення журналістів.
- **4 нових [насильницьких зникнень](#) у 2024 році відбулися в Буркіна-Фасо, Нікарагуа, Росії та Сирії.**

Доступ до нашого барометру в режимі реального часу

Імена журналістів, які стали жертвами зловживань (вбиті, затримані, заручники, зниклі безвісти), доступні в [онлайн-барометрі RSF](#), який постійно оновлюється нашими регіональними менеджерами та кореспондентами.

Методологія

З 1995 року RSF складають щорічний звіт про зловживання проти журналістів на основі точних даних, зібраних у період з 1 січня по 1 грудня року публікації звіту. Загальний підрахунок у звіті за 2024 рік охоплює професійних і непрофесійних журналістів, а також медіапрацівників. RSF ретельно збирають інформацію, яка дозволяє з упевненістю або, принаймні, з дуже великою ймовірністю стверджувати, що затримання, викрадення, зникнення або смерть журналіста є прямим наслідком здійснення ним своєї професійної діяльності. Ця методологія може пояснити відмінності в статистиці з даними інших організацій.

Визначення

Журналіст убитий: RSF зараховують до свого барометру смерть журналіста, коли його вбивають при виконанні ним своїх обов'язків або через те, що він є журналістом.

Затриманий журналіст: RSF розрізняють три категорії затримань журналістів при виконанні ними своїх обов'язків або у зв'язку з ними:

- **Досудове затримання:** будь-яке позбавлення волі на строк понад 48 годин особи, яка ще не була судима.
- **Затримання після ухвалення вироку:** позбавлення волі журналіста після ухвалення обвинувального вироку.
- **Домашній арешт:** зобов'язання журналіста залишатися в певному місці, визначеному органом, що видав постанову, найчастіше вдома, можливо, під електронним наглядом, та/або із зобов'язанням регулярно з'являтися в поліцію та/або залишатися в цьому місці в певний час. Він може бути призначений як альтернатива позбавленню волі для засуджених осіб або як наглядовий захід для осіб, які перебувають під слідством.

Журналіст-заручник: RSF вважають журналіста заручником з моменту позбавлення його волі недержавним суб'єктом, який супроводжує це позбавлення волі погрозами вбити, поранити або продовжувати утримувати його з метою примусити третю сторону вчинити або утриматися від вчинення дії як явної або неявної умови звільнення, безпеки або благополуччя заручника.

Зниклий безвісти журналіст

RSF вважають журналіста зниклим безвісти, якщо немає достатніх доказів того, що він став жертвою вбивства або викрадення, і не було зроблено жодної достовірної заяви.

Зникнення безвісти: статус за замовчуванням, коли журналіст або медіапрацівник зник, коли невідомо, чи був він захоплений у заручники, перебуває під вартою або був убитий, коли немає або недостатньо доказів смерті або викрадення, а також не було зроблено переконливої заяви про відповідальність.

Насильницьке зникнення: згідно з міжнародним правом, характеризується трьома основними критеріями: позбавлення волі офіційним органом влади (або групою, що діє від його імені, або за його підтримки, або за його згодою) у поєднанні з відмовою визнати це позбавлення або надати інформацію про долю чи місцезнаходження відповідної особи.